

Zwaluwen op uw erf

Eén zwaluw maakt nog geen zomer.

Begin april komen de eerste boeren- en huiszwaluwen vanuit hun overwinteringsgebieden in Afrika terug om in Nederland te broeden. Eerst een enkele, maar vanaf half april tot in mei arriveren ze in grote getale en staat de zomer voor de deur.

Zwaluwen hebben een voorkeur voor open landelijk gebied met lage vegetatie en genoeg water in de buurt. Erven bieden vaak geschikte broedplekken, alhoewel de laatste jaren op veel boerenerven door schaalvergroting en verharding de rommelhoekjes met ruige begroeiing zijn verdwenen. Daardoor kunnen de zwaluwen er minder insecten vangen en minder modder verzamelen om hun nest te bouwen. Moderne stallen zijn vaak niet toegankelijk voor deze luchtacrobaten of zijn te licht om te broeden. Met als gevolg dat in de jaren negentig de populaties zijn gehalveerd. Zwaluwen kunnen uw hulp dus goed gebruiken.

De boerenzwaluw

Deze zwaluw is gemakkelijk te herkennen aan de lange, diep gevorkte staart, zijn donker verenpak met blauwe gloed, zijn roodbruine keel en voorhoofd en roomwitte buik. Deze zwaluw is een echte boerenlandvogel en is afhankelijk van de gastvrijheid van boeren en buitenlui.

De nesten worden bij voorkeur gemaakt op beschutte, schemerdonkere plekken in boerenschuren, loodsen, garages en carports. Voorwaarde is dat ze vrij in en uit kunnen

vliegen. Ook onder bruggen broeden ze graag als daar een plek is om hun nest te metselen. Ze gedijen vooral goed rond open stallen met vee, waar de mest garant staat voor insecten.

Plaats trouw

Boerenzwaluwen die de barre tocht van 9000 kilometer heen en weer hebben overleefd, keren jaar na jaar naar dezelfde broedplaats terug. Meestal wordt het oude nest hersteld en opnieuw door het zwaluwpaar in gebruik genomen; dat spaart tijd en energie! Als volleerde metselaars bouwen het mannetje en vrouwtje samen het komvormige nest. Wel 2000 piepkleine kluitjes modder plakken ze met speeksel laagje voor laagje aan elkaar. Voor de stevigheid wordt de specie met grasjes, strootjes en zelfs paardenhaar doorweven. Het vrouwtje bekleedt de binnenkant met veertjes. Boerenzwaluwen broeden solitair of in relatief kleine kolonies. Gemiddeld worden vijf eitjes gelegd, waaruit na 2 weken broeden de jongen verschijnen. In de 3 weken dat ze in het nest zitten, vangen beide ouders tienduizenden insecten voor hun kroost.

Vaak begint het zwaluwpaar aan een tweede en zelfs nog wel eens aan een derde legsel. Soms helpen de uitgevlogen jongen hun ouders mee met het voeren van de nestjongen. In september beginnen de meeste boerenzwaluwen aan de terugtocht. De paren met een 3e broedsel vertrekken soms pas begin november.

Formidabele insectenbestrijders

Zwaluwen zijn zeer nuttige vogels: 1 zwaluw eet wel 50.000 vliegen, muggen en andere insecten per week! Stel u eens voor hoeveel insecten de ouders vangen als er jongen zijn. Milieuvriendelijker insectenbestrijders bestaan er niet.

Zo kunt u de boerenzwaluw helpen

- *Laat vanaf eind maart uw garage, paardenstal, schuurdeur of – raampje openstaan.*
- *Zijn er binnen geen uitstekende richels, balken, plankjes e.d. sla dan een ruw plankje tegen de muur of balk in een donkere hoek.*
- *Zorg voor een plek met modder, enkele m2 groot. Bekleed ev. een ondiepe kuil met plastic en vul die met modderige klei. Zorg dat de klei het hele voorjaar vochtig blijft.*
- *Of hang één of meerdere kunstnesten op.*

De huiszwaluw

De huiszwaluw is een zeer beweeglijk vogeltje met een witte keel en buik en een opvallende witte stuit. De staart is kort en gevorkt. Hij arriveert in de loop van april in ons land na de lange reis uit Afrika, waar hij overwintert.

Nest

In tegenstelling tot de boerenzwaluw maakt de huiszwaluw zijn nest meestal aan de buitenkant van een woning. Een paartje bouwt samen het nest vaak onder een (liefst lichtgekleurde) oversteek van het dak. Wit weerkaatst het zonlicht, houdt de nesten

koel en is parasiet werend.

Huiszwaluwen zijn net als de boerenzwaluwen ervaren metselaars. Het mannetje draagt kleine balletjes modder aan waarmee het vrouwtje laagje voor laagje het nest metselt. De binnenzijde wordt afgewerkt met grasjes, pluisjes en veertjes. Het zijn kolonievogels, die hun nesten vaak dicht bij elkaar maken.

Een huiszwaluwenpaar brengt per jaar 2 à 3 broedsels groot. Per broedsel worden zo'n vier glanzend witte eitjes gelegd. Na 20 dagen worden de jongen geboren, ze worden 3 weken op het nest gevoerd. Grote jongen zitten vaak al met de bekjes open in de opening te wachten op eten. Komt er een vijand te dicht bij het nest, dan wordt deze verjaagd met een straal zwaluwpoep.

Na het uitvliegen zitten de jongen vaak op een draad, tak of richel om voedsel te bedelen. Jongen uit het eerste nest helpen vaak mee met het grootbrengen van de volgende broedsels.

De huiszwaluw eet enorme hoeveelheden muggen en andere vliegende insecten, die hij al vliegend uit de lucht pakt. Er zijn nog zo'n 100.000 paar huiszwaluwen in Nederland. Dat waren er rond 1975 350.000. De achteruitgang wordt onder anderen veroorzaakt door vermindering van de nestgelegenheden.

Zo kunt u de huiszwaluw helpen

- *Verwijder geen bewoonde of oude nesten*
 - *Geschikte dakranden wit laten/maken. Denk bij nieuwbouw en renovatie aan een nestelplaats voor de huiszwaluwen*
 - *Zorg voor een plek met modder binnen 100 – 200 meter*
 - *Plaats eventueel kunstnesten*
 - *Zorg voor een vrije aan- en afvliegroute.*
-